

‘We moeten de bollen in het

De markt vraagt om een duurzaam product. Als kweker wil je daar wellicht graag aan tegemoet komen, maar hoe weet je nou hoe duurzaam jouw product is? En hoe is het gesteld met residu op jouw bollen? De KAVB en Anthos komen binnenkort met instrumenten om de sector op dit terrein te ondersteunen. ‘We kunnen de signalen uit de markt niet negeren.’

Tekst: Monique Ooms
Fotografie: René Faas

Duurzaamheid is een steeds belangrijker thema voor de bollensector, mede ingegeven door de krimp van het middelenpakket en de groeiende kritiek vanuit de samenleving. Voeg daarbij het rapport van Greenpeace over residu dat is aangetroffen op bloembollen in tuincentra, de discussie over neonicotinoïden en de gevolgen die dat heeft voor het imago van de sector. Daarbij gaat het niet zozeer om wat waar of niet waar is, maar vooral om hoe de samenleving naar de sector kijkt en wat de markt – mede op basis daarvan – vraagt. Hoe blijf je in zo'n situatie als sector aan de markt? Zowel de KAVB als Anthos speelt hier op in met instrumenten die de verduurzaming van de sector een impuls kunnen geven.

RISICO MIJDEN

“De handel werd geraakt door alle ontwikkelingen, afnemers gingen vragen stellen. Er moet iets gebeuren om de bollen in het schap te kunnen houden”, verklaart Hester van Gent, beleidsmedewerker bij Anthos. “Samen met de KAVB en LTO vakgroep Bomen en Vaste planten hebben we PPO van Wageningen-UR opdracht gegeven om een ketenanalyse te maken. Wat heeft Greenpeace aangetroffen op producten in het tuincentrum en kunnen we dat verklaren?” Greenpeace viel er vooral over dat er van een groot aantal middelen residu werd aangetroffen. Voor bloembollen ging het grotendeels om wettelijk toegestane middelen, maar: “Dat maakt voor de retail niet uit, daar is het beeld van gif op bloembollen blijven hangen. Retailers willen risico's mijden en zitten niet te wachten op een product waaraan een negatief imago kleeft. Zeker niet van een relatief ‘klein’ product in hun schappen.”

Om die negatieve spiraal te doorbreken, ontwikkelt PPO in opdracht van Anthos een residu-indicator, in overleg met een begeleidingscommissie van telers en handelaren. De

ketenanalyse die PPO heeft gemaakt, vormt hiervoor het theoretisch model. “We beginnen te testen met vijf gewassen: tulp, narcis, gladiolus, dahlia en lelie, vanaf februari 2016 breiden we dat uit naar andere gewassen. We onderzoeken de bollen op residuen van gewasbeschermingsmiddelen en leggen de uitslag daarvan naast de residu-indicator om te constateren of wat er in de bol is aangetroffen overeenkomt met wat wettelijk toegestaan is voor dat product.” Het instrument is geen statisch geheel benadrukt Van Gent. “De eisen worden elk jaar aangepast, er moet steeds een vertaalslag worden gemaakt.”

‘Als je de maximale score behaalt, ben je een topteler’

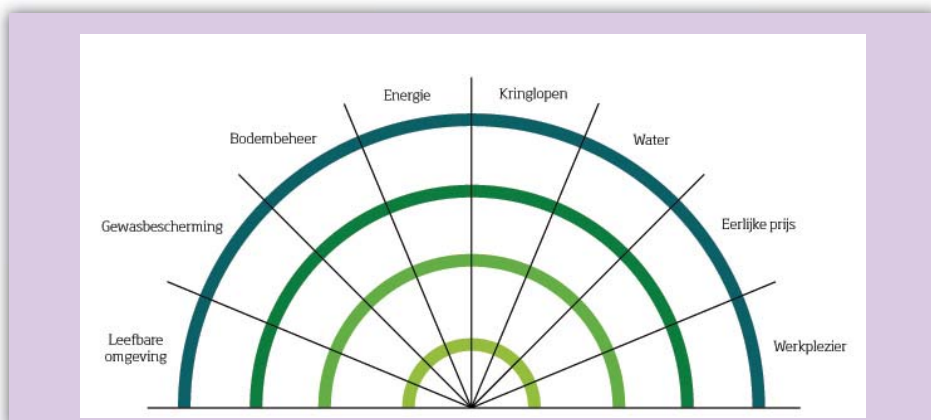
Het instrument moet ondernemers ondersteunen in hun communicatie met afnemers. “Iedereen die behoefte heeft aan meer inzicht en onderbouwing van zijn verhaal naar de afnemer, kan de residu-indicator gebruiken.” Zover is het echter nog niet. “We zijn in de ontwikkelfase en moeten nog besluiten hoe we het instrument toegankelijk en werkbaar gaan maken. Het gaat immers niet alleen om de cijfers, maar ook om het verhaal erachter.”

Naar verwachting komt het instrument volgend voorjaar beschikbaar. “Op dat moment gaat het om de eerste vijf gewassen die we hebben getest. Later volgen er meer.” Het wiel opnieuw uitvinden, is zinloos, dus stak Anthos zijn licht op bij het GroentenFruitHuis dat een residusysteem heeft ontwikkeld. “Zij hebben dit aspect nu goed in de vingers. Wat het de AGF-sector sowieso heeft gebracht, is bewustwording rond verduurzaming. Dat is al winst.”

GOEDE BOER

Tijdens de Mechanisatietentoonstelling presenteert de KAVB de door de belangenvereniging ontwikkelde duurzaamheidsscan. Adjunct-directeur André Hoogendijk: “Steeds meer ondernemers zijn bezig met duurzaamheid en vragen zich af: hoe duurzaam ben ik nu eigenlijk? Je kunt als ondernemer denken dat je je zaakjes goed op orde hebt, maar je kunt het nergens aan staven. Een keurmerk zegt niet alles en is ook niet voor iedereen relevant of haalbaar. Zo is het idee van een scan ontstaan, met diverse parameters waarop je kunt scoren, zodat je een totaalbeeld van de duurzaamheid krijgt. Ons uitgangspunt was een niet al te lange vragenlijst die de kweker eenvoudig zelf kan invullen.” De scan – die tot stand kwam in overleg met kwekers, onderzoekers en adviseurs – is gebaseerd op acht thema's: van leefbare omgeving, gewasbescherming, bodembeheer en energie tot water en werkplezier. “Per thema moet de ondernemer een aantal vragen beantwoorden en per vraag kan de ondernemer punten scoren. Aan het eind verschijnt het resultaat van de duurzaamheidsscan in beeld en kan de kweker zien hoe hij per thema scoort.”

“We hebben ons hierbij laten inspireren door de ‘Goede Boer’-scan van de Stichting Natuur & Milieu die voor de score met afbeeldingen van koeien werkt. Een groen koetje staat voor duurzaam, een zwart koetje geeft aan dat er nog verbeterpunten zijn. Drie groene koetjes

schap zien te houden'

per thema is de maximale duurzaamheidsscore. Voor de bollensector werken we natuurlijk met bollen. Als je de maximale score behaalt, ben je een topteler." Aan de hand van de zwarte bolletjes kan de kweker gericht aan verbeteringen werken. "Score je op bodembeheer maar één groen bolletje, dan weet je dat er op dat terrein nog werk aan de winkel is. Je kunt zien hoeveel punten je per vraag scoort zodat je weet waaraan je nog kunt werken." De scan geeft inzicht en alleen al het beantwoorden van de vragen draagt bij aan bewustwording, stelt Hoogendijk. "Het zet ertoe aan om met die duurzaamheidsbril op naar je bedrijf te kijken."

Nog voordat het instrument is gelanceerd, heeft een studiegroep uit de Bollenstreek de KAVB al uitgenodigd om de scan te komen afnemen. "Zij willen de scan invullen en met elkaar in gesprek gaan over de resultaten. Dat zegt wel iets over hoe dit onderwerp leeft in de sector, en hoe serieus sommige kwekers ermee bezig zijn." Na de Mechanisatietoonstelling komt de scan, die wordt ondersteund door de Stichting Natuur & Milieu, beschikbaar via de site van de KAVB. "Kwekers die een hoge score behalen, kunnen zichzelf als 'Goede Boer' presenteren op de site van Natuur & Milieu, inclusief een button met de tekst 'koop hier bollen'. Op de site staan nu alleen ondernemers uit de veehouderij; er ligt een mooie uitdaging om daar als eerste bollenkweker aan toegevoegd te worden."

WORKSHOPS

Hoogendijk voorziet dat de duurzaamheids-scan nog veel meer gaat opleveren dan alleen het feitelijke instrument. "De totstandkoming heeft interessante samenwerkingsverbanden opgeleverd met Hogeschool Inholland, PPO, DLV en Stichting Natuur & Milieu. Verder kan ik me voorstellen dat we naar aanleiding van de scan allerlei workshops gaan organiseren over de thema's die in de scan aan de orde komen, inspelend op de interesse van de kwekers." Omdat de sector nu eenmaal flink in beweging is, zal de scan elk jaar een update krijgen. "Zo blijven we actueel."

Serie duurzaamheid

Duurzaamheid wordt een steeds belangrijker thema. In de samenleving, en daarmee ook voor de bollensector. Immers, als de samenleving om een duurzaam product vraagt, zal de sector daarop moeten reageren. Wat betekent dit voor de verschillende partijen die actief zijn in het vak? Op welke manier spelen zij in op de ontwikkelingen? Waar lopen zij tegenaan? Veel vragen. In deze serie gaat BloembollenVisie op zoek naar de antwoorden.

Hester van Gent: 'Retailers zitten niet te wachten op een product waaraan een negatief imago kleeft'